

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody z pomnika przyrody dębu błotnego (*Quercus palustris*) rosnącego w parku Strachowickim we Wrocławiu

Aktem prawnym regulującym kwestie ustanawiania i znoszenia form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916). W myśl art. 44 ust. 3, 3a i 4 obowiązującej ustawy, zniesienia formy ochrony przyrody, jaką jest pomnik przyrody, dokonuje rada gminy w drodze uchwały, po uzgodnieniu z właściwym miejscowo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, a zniesienie formy ochrony może nastąpić w razie utraty wartości przyrodniczych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody, lub w razie konieczności realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych lub zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

Istniejący obecnie pomnik przyrody – dąb błotny (*Quercus palustris*) o obwodzie pnia 290 cm, rosnący na terenie parku Strachowickiego we Wrocławiu (działka nr 4, AM - 13, obręb Strachowice), został ustanowiony pomnikiem przyrody Uchwałą Nr XXV/835/00 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19.10.2000 r. (Biuletyn Urzędowy RMW z 7 listopada 2000 r. Nr 9, poz. 329).

Organ nadzorujący formę ochrony przyrody monitorował na bieżąco stan zdrowotny drzewa, który przez lata nie budził zastrzeżeń. Drzewo posiadało jedynie obłamane przez wiatr konary na wysokości 20 i 25 m. W 2016 r. podczas monitoringu stanu zdrowotnego pomnika przyrody stwierdzono znaczne osłabienie vitalności. Ze względu na obecność owocników patogennych grzybów na pniu dęba zlecono wykonanie m.in.:

- badania stanu zdrowotnego wnętrza pnia tomografem sonicznym,
- badania statyki drzewa metodą obciążeniową,
- inspekcji pod kątem występowania grzybów wraz z oznaczeniem ich przynależności taksonomicznej oraz występowania szkodników owadów.

W wyniku badań, przeprowadzonych przez firmę EKO-TREK Jerzy Stolarczyk stwierdzono, że drzewo zachowało zdolność do regeneracji. Na pniu znaleziono pojedyncze ślady żerowania owadów – gatunek nieustalony. W dolnej części pnia zidentyfikowano 3 owocniki grzyba z gatunku hubiak pospolity (*Fomes fomentarius* (L.) Fr.) uznawanego za jednego z bardziej agresywnych, powodujących białą zgniliznę drewna. Wejście grzyba nastąpiło przez ranę po utraconym konarze. Tomograf soniczny potwierdził istnienie rozkładu pnia w odcinku pod owocnikami hubiaka. Rozkład obejmuje znaczną część przekroju drzewa i rozciąga się w kierunku przeciwnym do występowania owocników. Pozostała ścianka drewna wytrzymałego mechanicznie obecna na ok. 50-60% przekroju. Próba obciążeniowa wykazała, że drzewo jest odporne na złamanie pnia i stabilne w gruncie – był to stan na 2016 r.

Zgodnie z zaleceniami, ww. badania powtórzono po upływie 3 lat. W 2019 r. drzewo, zgodnie z otrzymaną ekspertyzą, było jeszcze odporne na wiatr, ale w bardzo złym stanie spowodowanym porażeniem przez hubiaka. Pień na odcinku do 180 cm w silnym rozkładzie drewna zajmującym od 66% powierzchni przekroju na wys. 80 cm, do 39% na wys. 180 cm, rozkład drewna zlokalizowany w górnych warstwach głównie od strony PN-Wsch i związany z działaniem hubiaka. Próba obciążeniowa wykazała, że w okresie badania – marzec 2019 - drzewo jest granicznie stabilne w gruncie i odporne na złamanie pnia. W krótkim czasie mogło stanowić zagrożenie dla otoczenia ze względu na szybki rozwój grzyba. W celu zapewnienia bezpieczeństwa przeprowadzono znaczącą redukcję od góry – ok. 30% korony symulującą naturalne złamanie.

Obecnie stan drzewa pogarsza się, pozostała jedynie korona odroślowa, wzrasta ilość owocników hubiaka. Nie istnieje możliwość zachowania pomnika przyrody w zadowalającym stanie zdrowotnym.

Ze względu na lokalizację drzewa w parku Strachowickim, w pobliżu ścieżki komunikacyjnej (6 m od pnia drzewa), ze względów konieczności zachowania bezpieczeństwa powszechnego, istnieje konieczność pozbawienia dęba błotnego statusu pomnika przyrody.

W związku z powyższym, w przedmiotowym przypadku zachodzą dwie przesłanki do zniesienia ochrony z pomnika przyrody, są to:

- utrata wartości przyrodniczych ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody i
- konieczność zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

Ponadto, z uwagi na lokalizację drzewa w pobliżu ścieżki parkowej, nie zachodzi warunek konieczny do zachowania ochrony pomnikowej, o którym mowa w art. 40 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi i mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia wnioskiem WSR-ZL.6120.9.2022.OZ z dnia 31 marca 2022 r. zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, o uzgodnienie projektu uchwały w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody – dębu błotnego (*Quercus palustris*) rosnącego na terenie działki nr 4, AM - 13, obręb Strachowice.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu postanowieniem WPN.623.46.2022.GK z dnia 14 kwietnia 2022 r. uzgodnił przedmiotowy projekt uchwały.

Projekt nie zawiera danych prawnie chronionych.